

туційно-правові основи», «конституційно-правові принципи» определено соотношення досліджуваних понять.

Имеющиеся научные подходы, действующее конституционное законодательство позволили сделать выводы о схожести содержания этих понятий, а также считать их взаимозаменяемыми и относящимися к одному понятийному ряду.

Ключевые слова: *начала, основы, принципы, конституционно-правовые начала, конституционно-правовые основы, конституционно-правовые принципы.*

Bonyak V. O. "Constitutional and legal basis," "constitutional and legal fundamentals," "constitutional and legal principles": correlation of concepts. Based on semantic analysis of the words "basis", "fundamentals" and "principles" that are traditionally used interchangeably and analysis of existing legal doctrine in modern approaches to understanding the categories of "constitutional and legal basis," "constitutional and legal fundamentals", "constitutional and legal principles" the author has determined the correlation of the studied concepts.

Available scientific approaches, the current constitutional legislation have allowed to make the conclusion of similar meaning of these concepts and consider them interchangeable and as belonging to one conceptual row.

The reason for the distinction of the studied concepts should be considered such feature as the constitutional consolidation – both constitutional principles and constitutional framework, as opposed to constitutional principles, found their consolidation in the Constitution of the Ukrainian State in the form of rules-foundations, rules-definitions and rules-principles. Constitutional and legal principles mainly found their fixed in legal acts belonging to constitutional law.

Based on scientific approaches and regulatory sources the author has concluded that not all constitutional and legal bases are constitutional principles, as well as not all the constitutional and legal principles are constitutional bases. She has also proved the fallacy of identifying the concept of "constitutional and legal basis" from "constitutional and legal norms."

Keywords: *bases, fundamentals, principles, constitutional and legal bases, constitutional and legal fundamentals, constitutional and legal principles.*

Надійшла до редакції 27.06.2015

Войціховський А. В.

кандидат юридичних наук, доцент
(Харківський національний
університет внутрішніх справ)

УДК 341.456:341.123

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ЯК НАПРЯМ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ООН

Досліджено діяльність ООН у галузі протидії загрозам інформаційного простору, визначено шляхи нормативного регулювання питань міжнародної інформаційної безпеки і стратегія розвитку міжнародного права в цій сфері.

Ключові слова: *інформаційна безпека, інформаційний простір, інформаційна війна, кібератаки, резолюції ООН.*

Постановка проблеми. Однією з ключових тенденцій світового розвитку на початку ХХІ ст. стає процес формування глобального інформаційного суспільства. Під впливом інформаційних потоків відбуваються глибокі зміни в міжнародних відносинах, пов'язані з виникненням інформаційних загроз транскордонного характеру, що вимагають активної міжнародної співпраці держав у боротьбі з ними.

Інформаційні загрози з певної «екзотики», якою вони були в 1970-80-х рр., перетворилися на один з найбільш небезпечних різновидів загроз національної і міжнародної безпеки в силу їх численності, перманентного і транскордонного характеру дії, що зумовило підвищення значущості сфери інформаційної безпеки.

Свідченням **актуальності** обраної теми наукового дослідження є те, що проблема безпеки інформаційного простору стала предметом як наукового дискурсу, так і офіційних зустрічей на вищому політичному рівні, зокрема в рамках ООН.

Транскордонний характер загроз інформаційної безпеки, який, на наш погляд, виражений більше, ніж у будь-якій іншій сфері безпеки, обумовлює необхідність вироблення і реалізації комплексних зусиль для ефективної протидії їм у рамках міжнародних організацій. Насамперед це стосується ООН як міжнародної універсальної організації, діяльність якої пов'язана із вирішенням глобальних міжнародних проблем.

Для України, яка зіткнулася із гібридом інформаційної війни та кібератак, також особливо актуальним стало питання забезпечення інформаційної безпеки. Багато проблем, пов'язаних із забезпечення інформаційної безпеки, можуть бути успішно розв'язані лише в тісній скоординованій співпраці з іншими державами і міжнародними організаціями (ООН, ЄС, НАТО та ін.).

Незважаючи на значний досвід ООН у сфері вирішення питань протистояння сучасним загрозам в інформаційній сфері, окремі питання налагодження і розвитку всебічної співпраці різних держав у рамках даної організації продовжують залишатися актуальними.

Аналіз наукових публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Вивчення стану наукової розробленості проблеми забезпечення інформаційної безпеки показало, що на сучасному етапі існують окремі наукові дослідження з даної тематики. Слід відзначити наукові праці таких учених, як: А.В. Крутських, І.Л. Сафронов, О.О. Смирнов, Є.Б. Белов, О.Г. Широкова-Мурараш, В.І. Гурковський, Г.М. Сащук та ін. Однак, враховуючи сучасний рівень і чисельність виникаючих загроз для національної і міжнародної інформаційної безпеки, додаткові наукові дослідження з окремих питань міжнародного співробітництва щодо забезпечення інформаційної безпеки будуть корисними.

Метою даної наукової статті є комплексне дослідження діяльності ООН у справі протидії загрозам інформаційному простору, визначення шляхів нормативного регулювання питань міжнародної інформаційної безпеки і стратегії розвитку міжнародного права в цій сфері.

Звичайно, викладені положення в даній науковій статті можуть бути використані практично, а саме в науково-дослідницькій сфері для подальших наукових досліджень цієї проблеми, в науково-освітній сфері під час викладання навчальних дисциплін, у науково-методичній сфері з метою вдосконалення, розробки навчальних програм, підручників і навчально-методичних посібників, а також у правоохоронній діяльності різних держав.

Враховуючи масштаби глобального інформаційного виклику, неможливість вирішення зазначених проблем зусиллями однієї або навіть декількох держав, слід усвідомити необхідність подальшого просування ініціативи щодо забезпечення міжнародної інформаційної безпеки у рамках ООН, здатної комплексно вирішувати будь-які політичні проблеми за найширшого представництва і максимального врахування інтересів усієї світової спільноти.

23 вересня 1998 р. до Генерального секретаря ООН було спрямовано спеціальне Послання з питань міжнародної інформаційної безпеки. На 53-й сесії ГА ООН був представлений проект резолюції під назвою «Досягнення у сфері інформатизації і телекомунікацій в контексті міжнародної безпеки», що був прийнятий 4 грудня 1998 р.

Резолюція (A/RES/53/70) пропонує державам-членам ООН обговорювати питання інформаційної безпеки, давати конкретні визначення загроз, запропонувати шляхи протидії порушенням міжнародної інформаційної безпеки, включаючи розробку міжнародних принципів забезпечення безпеки глобальних інформаційних систем [1].

Завдяки оцінкам країн-членів 10 серпня 1999 р. Генеральним секретарем ООН була представлена доповідь (A/54/213), що складалася з висновків експертів Австралії, Білорусії, Брунею, Куби, Омана, Катару, Росії, Саудівської Аравії, Великобританії і США [2].

Загальним в Доповіді стало визнання наявності проблеми, проте при цьому виявилися істотні відмінності як у розставлянні акцентів (військова, правова, гуманітарна або інші складові), так і в методиці її розгляду і вирішення.

Резолюція (A/RES/53/70) започаткувала обговорення щодо створення абсолютно нового міжнародно-правового режиму, структурним елементом якого в перспективі повинні стати інформація, інформаційна технологія і методи її використання.

Відповідно до її рекомендацій Інститутом ООН з проблем роззброєння і Департаментом з питань роззброєння Секретаріату ООН в серпні 1999 р. в Женеві було проведено міжнародний семінар з питань міжнародної інформаційної безпеки. Представники більше 50-ти країн, включаючи експертів з найбільш розвинених в інформаційно-технологічному плані держав, підтвердили актуальність проблеми інформаційної безпеки і своєчасність винесення цього питання на обговорення. В той же час у рамках обговорення було визначено різні підходи до суті самої проблеми.

Експерти деяких розвинених країн, включаючи США, виходили з пріоритету розгляду і розробки заходів інформаційної безпеки стосовно загроз

терористичного і кримінального характеру. При цьому загроза створення інформаційної зброї і виникнення інформаційної війни прибічниками такого підходу розглядалася швидше як теоретична.

Подальше обговорення цієї проблематики пропонувалося розосередити на регіональних і тематичних форумах (ЄС, «вісімка», Інтерпол, Організація американських держав, Організація економічного співробітництва і розвитку та ін.), а у рамках ООН перенести з Першого комітету в Другий (економічні питання) і Шостий (правові питання).

Прибічники іншого курсу (Китай, Росія та ін.) підтримували концепцію розгляду проблеми інформаційної безпеки в комплексі, з виділенням як пріоритетного завдання обмеження потенційної загрози розв'язування інформаційної війни. При цьому підкреслювалася необхідність невідкладно приступити до обговорення і практичної розробки міжнародно-правової основи універсального режиму міжнародної інформаційної безпеки. Навіть висувалася пропозиція про створення спеціального міжнародного суду щодо злочинів в інформаційній сфері.

На 54-й сесії ГА ООН (1 грудня 1999 р.) було прийнято резолюцію (A/RES/54/49) «Досягнення у сфері інформатизації і телекомунікацій в контексті міжнародної безпеки», що вказала на загрози міжнародному інформаційному простору не лише в цивільній, але і військовій сферах [3].

У виконання даної резолюції в травні 2000 р. в Секретаріаті ООН був представлений проект Принципів, що стосуються міжнародної інформаційної безпеки і опублікований в доповіді Генерального секретаря ООН (A/RES/55/140) для подальшого обговорення цієї проблеми [2].

Принципи є свого роду робочим варіантом кодексу поведінки держав в інформаційному просторі, створюючи для них принаймні моральні зобов'язання, і складають основу для широких міжнародних переговорів під егідою ООН і інших міжнародних організацій. Крім того, Принципи дають необхідні основні поняття в галузі міжнародної інформаційної безпеки.

У цей час спостерігаються розбіжності в позиціях країн-членів НАТО, в яких ведуться офіційні розслідування з приводу діяльності проти них системи електронної розвідки, прослуховування, промислового шпигунства і збору стратегічної інформації, що належить американському уряду.

Очевидно, що такі підходи могли б привести до конфронтації в ООН, гострих дискусій під час обговорення цієї теми взагалі. Проте можна констатувати, що міжнародне співтовариство усвідомило істотну актуальність проблеми міжнародної інформаційної безпеки і в цілому схиляється до необхідності її подальшого розгляду і погодженого вирішення.

На 55-й сесії ГА ООН 20 листопада 2000 р. прийнято резолюції: (A/RES/55/28) «Досягнення у сфері інформатизації і телекомунікації в контексті міжнародної безпеки» [4] і (A/RES/55/29) «Роль науки і техніки в контексті міжнародної безпеки і роззброєння» [5], в яких в першу чергу йдеться про технології подвійного призначення, тобто технології, які можуть застосовуватися як в цивільних, так і у військових цілях.

Резолюція A/RES/55/28 підкреслює необхідність розглянути «існуючі і потенційні загрози у сфері інформаційної безпеки» на міжнародному рівні, а також «можливі заходи по обмеженню загроз, що виникають в цій сфері». Для досягнення цієї мети на першому етапі бажано виробити загальний підхід до проблеми інформаційної безпеки, розробити термінологічну базу.

В резолюції (A/RES/55/28) визначено, що цілям обмеження загроз у сфері інформаційної безпеки відповідало б «вивчення відповідних міжнародних концепцій, спрямованих на зміцнення безпеки глобальних інформаційних і телекомунікаційних систем».

Це положення було надзвичайно важливе з дипломатичної і політичної точок зору, оскільки воно стало підґрунтям для наступного важливого етапу у справі вирішення проблеми міжнародної інформаційної безпеки в рамках ООН.

Принципово відмінним моментом резолюції «Досягнення у сфері інформації і телекомунікації в контексті міжнародної безпеки», прийнятої на 56-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН 29 листопада 2001 р. (A/RES/56/19), стало рішення про створення в 2004 р. спеціальної групи урядових експертів держав-членів ООН для вивчення проблеми міжнародної інформаційної безпеки, а саме обговорення існуючих і потенційних загроз у сфері інформаційної безпеки, вироблення можливих спільних заходів по їх усуненню, а також дослідження міжнародної концепції щодо зміцнення безпеки глобальних інформаційних і телекомунікаційних систем [6].

Доповідь про результати дослідження були представлені групою експертів Генеральній Асамблеї ООН на 60-й сесії [2].

Відповідно до рішень резолюцій ГА ООН (A/RES/56/183) «Всесвітня зустріч на вищому рівні з питань інформаційного суспільства» від 21 грудня 2001 р. [7] і (A/RES/57/238) «Всесвітня зустріч на вищому рівні з питань інформаційного суспільства» від 20 грудня 2002 р. [8] питання міжнародної інформаційної безпеки обговорювалися на Всесвітній зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства (перший етап м. Женева, 2003 р., другий – м. Туніс, 2005 р.). Велику роль в об'єднанні світової спільноти навколо теми міжнародної інформаційної безпеки відіграла XVI Повноважна конференція Міжнародного союзу електрозв'язку – спеціалізованої установи ООН (м. Маракеш, Марокко, 23 вересня – 18 жовтня 2002 р.). Відповідно до резолюції ГА ООН (A/RES/56/183) зазначена міжнародна організація відіграє провідну управлінську роль у рамках виконавчого секретаріату Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства і процесу підготовки до Саміту.

Рішенням Повноважної конференції прийнято документ «Вклад Міжнародного союзу електрозв'язку в Декларацію принципів і План дій Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства» (документ PLEN/1), структуру якого складають питання довіри і безпеки при використанні інформаційно-комунікаційних технологій.

Дійсно, переваги, які може надати використання інформаційно-

комунікаційних технологій, повною мірою можуть бути реалізовані лише у разі надійності і безпеки відповідних технологій і мереж, відмови від їх використання в цілях, несумісних із завданнями забезпечення міжнародної стабільності і безпеки. У зв'язку з цим країни-члени Міжнародного союзу електрозв'язку виразили побоювання, що інформаційно-комунікаційні технології можуть впливати негативно на безпеку держав як в цивільній, так і у військовій сферах і визнали необхідність недопущення використання інформаційних ресурсів або технологій у злочинних або терористичних цілях.

Одним із заходів, які можна було б запропонувати для розгляду в ході підготовки до Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства, країни назвали розгляд існуючих і потенційних загроз для безпеки інформаційних і комунікаційних мереж.

Формулювання міжнародної інформаційної безпеки, що знайшли відображення у «Вкладі Міжнародного союзу електрозв'язку в Декларацію принципів і План дій Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства», надалі лягли в основу відповідних положень підсумкових документів регіональних конференцій з підготовки до Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства – Загальноєвропейська конференція (м. Бухарест, 7-9 листопада 2002 р.) і Азіатська конференція (м. Токіо, 13-15 січня 2003 р.) [2].

Бухарестська декларація 2002 р. передбачає розробку «глобальної культури кібербезпеки», що має забезпечуватися прийняттям превентивних засобів та підтримуватися усією спільнотою за умови збереження свободи передавання інформації. Країни погодилися з тим, що необхідно «упереджувати використання інформаційних ресурсів або технологій зі злочинними або терористичними цілями» та зміцнювати міжнародну співпрацю у цій сфері.

У Токійській декларації 2003 р. важливе місце посідає питання забезпечення безпеки використання інформаційних технологій і засобів. Визнаючи принцип справедливого, рівного і адекватного доступу до інформаційно-комунікаційних технологій, сторони вважають за необхідне приділити особливу увагу загрозі потенційного військового використання цих технологій.

Сторони погодилися з необхідністю зміцнювати регіональну і міжнародну співпрацю для зміцнення безпеки інформаційного простору. Було висловлено думку, що ефективне забезпечення інформаційної безпеки може бути досягнуте не лише технологічно, для цього знадобляться зусилля із правового регулювання питання і вироблення відповідної національної політики держав.

Прийнята 22 листопада 2002 р. ГА ООН резолюція (A/RES/57/53) «Досягнення у сфері інформатизації і телекомунікації в контексті міжнародної безпеки» від 22 жовтня 2002 р вказує на неприпустимість використання інформаційно-телекомунікаційних технологій і засобів з метою негативного впливу на інфраструктуру держав [9].

Резолюція підтверджує прохання до Генерального секретаря ООН, що міститься в пункті 4 резолюції (A/RES/56/19), щодо створення спеціальної групи урядових експертів держав-членів ООН [6].

Відповідно до зазначеної резолюції створено дві групи урядових експертів ООН по міжнародній інформаційній безпеці, які продовжили дослідження загроз у сфері інформаційної безпеки. Перша група проводила свої засідання в 2004 і 2005 рр. Друга група почала роботу в 2009 р. і завершила обговорення в 2010 р. Обидві групи займалися розглядом існуючих і потенційних загроз із кіберпростору, а також вивченням можливих колективних заходів з їх протидії. Грунтуючись на підсумках роботи даної Групи, Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун представив 65-й сесії ГА ООН (вересень 2010 р.) доповідь про результати цього дослідження [10].

Важливі аспекти боротьби із інформаційною злочинністю були також зафіксовані у резолюції (A/RES/64/211) ГА ООН від 21 грудня 2009 р. про «Створення глобальної культури кібербезпеки і оцінка національних зусиль по захисту найважливіших інформаційних інфраструктур». Найсуттєвішим з них можна назвати формулювання переліку елементів для захисту найважливіших інформаційних інфраструктур. Тобто були вказані ті захисні механізми, як міжнародного так і національного рівня, котрі є базовими елементами для побудови глобальної системи протидії спробам використання і використанню інформаційно-комунікаційних технологій у цілях не сумісними з основними принципами міжнародного права та безпекою держав, суспільства та особи [11].

У наступний період здійснюється реалізація рішень міжнародного співтовариства про необхідність широкого практичного вивчення питань міжнародної інформаційної безпеки, приймаються резолюції, що розвивають положення попередніх резолюцій і підтверджують недопустимість використання інформаційно-комунікаційних технологій і засобів в цілях негативного впливу на інфраструктуру держав.

Як уже зазначалося, впродовж усього часу реалізації в ООН ініціативи стосовно обговорення питань міжнародної інформаційної безпеки деякі країни намагалися перевести обговорення цієї проблеми з ООН в інші міжнародні організації і форуми. Так, на саміті «вісімки», що відбулася в липні 2000 р. в м. Окінава (Японія), було продемонстровано готовність обговорювати проблему міжнародної інформаційної безпеки, в її економічному, соціальному і культурному аспектах.

У прийнятій на даній зустрічі лідерів країн «вісімки» хартії «Глобального інформаційного суспільства» (так звана Окінавська хартія), країни «вісімки» визнали інформаційно-комунікаційні технології основним чинником, що формує суспільство ХХІ ст., і підтвердили свою готовність сприяти переходу до інформаційного суспільства.

Країни виробили і включили в підсумковий документ Саміту ключові напрями роботи для досягнення поставленої мети, зокрема у сфері вироблення нормативно-правової бази по боротьбі із зловживаннями, що підривають цілісність інформаційних мереж.

Сторони погодилися з тим, що зусилля міжнародного співтовариства, спрямовані на розвиток глобального інформаційного суспільства, повинні супроводжуватися погодженими діями із створення безпечного і вільного від

злочинності простору, здійсненню ефективних заходів по боротьбі з комп'ютерною злочинністю. Документ припускає також розширення співпраці країн «вісімки» у рамках Ліонської групи з протидії транснаціональній організованій злочинності. Сторони акцентували увагу на проблемі протидії спробам несанкціонованого доступу і комп'ютерними вірусами [2].

Необхідно зазначити, що незважаючи на зусилля світової спільноти із зміцнення міжнародної інформаційної безпеки, ситуація залишається вкрай складною. Багато держав потерпає від різноманітних конфліктів і криз, які мають тенденцію загострюватися. Більшість з цих конфліктів переростає в джерела регіональної і міжнародної терористичної небезпеки, що підживлюється інформаційною війною. Як приклад можемо навести конфлікт в Україні, яка останнім часом зіткнулася із гібридом інформаційної війни та кібератак. Підготовка анексії українського півострову Крим та розв'язання збройного конфлікту на Донбасі планувалися та реалізовувалися на базі багатолітньої інформаційної війни – війни, якій багато хто не надавав належного ступеня небезпеки. І особливий вплив тут відіграв Інтернет і засоби масової інформації, особливо телебачення.

Зауважимо, що Україна потребує адекватної системи інформаційної безпеки, що трансформується, де виклики національній безпеці все частіше набувають рис, відмінних від традиційних загроз. Питання захисту у кіберпросторі є питання національної безпеки.

Україні належить не послабляти своїх зусиль щодо протидії інформаційним атакам як на національному рівні, так і на світовій арені, бачачи кінцеву мету своєї дипломатичної роботи в створенні глобального режиму міжнародної інформаційної безпеки.

Підсумовуючи, зазначимо, що міжнародний характер загроз інформаційної безпеки визначає необхідність взаємодії як на регіональному, так і на глобальному рівні, з тим, щоб вжити погоджені заходи для зниження існуючих загроз. Жодній державі не під силу добитися цього самотійно. Тому паралельно з розвитком спеціалізованих органів і інститутів ООН створюються міжурядові організації міжрегіонального і регіонального характеру, спрямовані на розширення співпраці держав в різних областях міжнародних відносин.

На жаль, розробка міжнародно-правової бази в галузі забезпечення інформаційної безпеки ведеться повільно і непросто, оскільки світова спільнота зіткнулася із завданням кодифікації діяльності в новій, технологічно складній і вкрай чутливій для їх національної безпеки сфері. Робота над цими домовленостями проходить поетапно, кожен подальший документ спирається на попередній, паралельно приймаються загальні принципи діяльності держав у відповідних сферах.

Бібліографічні посилання

1. Резолюція A/RES/53/70 ГА ООН «Достижения в сфере информатизации и телекоммуникации в контексте международной безопасности» від 4.12.98 / Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N99/760/05/PDF/N9976005.pdf?OpenElement>.

2. Крутских А.В. Международное сотрудничество в области информационной безопасности / А.В. Крутских, И.Л. Сафронова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ict.edu.ru/ft/002472/intcoop.pdf>.

3. Резолюция A/RES/54/49 ГА ООН «Достижения в сфере информатизации и телекоммуникации в контексте международной безопасности» від 01.12.99 / Офіційний сайт ООН [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N99/777/15/PDF/N9977715.pdf>.

4. Резолюция A/RES/55/28 ГА ООН «Достижения в сфере информатизации и телекоммуникаций в контексте международной безопасности» від 20.10.2000 / Офіційний сайт ООН [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N00/561/09/PDF/N0056109.pdf>.

5. Резолюция A/RES/55/29 ГА ООН «Роль науки и техники в контексте международной безопасности и разоружения» від 20.10.2000 / Офіційний сайт ООН [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N00//15/PDF/N0056115.pdf>.

6. Резолюция A/RES/56/19 ГА ООН «Достижения в сфере информатизации и телекоммуникаций в контексте международной безопасности» від 29.10.2001 / Офіційний сайт ООН [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/476/30/PDF/N0147630.pdf?OpenElement>.

7. Резолюция A/RES/56/183 ГА ООН «Всемирная встреча на высшем уровне по вопросам информационного общества» від 21.12.2001 / Офіційний сайт ООН [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/491/85/PDF/N0149185.pdf?OpenElement>.

8. Резолюция A/RES/57/238 ГА ООН «Всемирная встреча на высшем уровне по вопросам информационного общества» від 20.12.2002 / Офіційний сайт ООН [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N02/555/18/PDF/N0255518.pdf?OpenElement>.

9. Резолюция A/RES/57/53 ГА ООН «Достижения в сфере информатизации и телекоммуникаций в контексте международной безопасности» від 22.10.2002 / Офіційний сайт ООН [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N02/541/47/PDF/N0254147.pdf>.

10. Доклад Группы правительственных экспертов по достижениям в сфере информатизации и телекоммуникаций в контексте международной безопасности / Офіційний сайт ООН [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.un.org/disarmament/HomePage/ODAPublications/DisarmamentStudySeries/PDF/DSS_33_Russian.pdf.

11. Резолюция A/RES/64/211 ГА ООН «Создание глобальной культуры кибербезопасности и оценка национальных усилий по защите важнейших информационных инфраструктур» від 21.12.2009 / Офіційний сайт ООН [Электр. ресурс]. – Режим доступа : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/474/51/PDF/N0947451.pdf?OpenElement>.

Войцеховский А. В. Обеспечение безопасности информационного пространства как направление правоохранительной деятельности ООН. Исследуется деятельность ООН по противодействию угрозам информационного пространства, определяются пути нормативного регулирования вопросов международной информационной безопасности и стратегия развития международного права в этой сфере.

Ключевые слова: *информационная безопасность, информационное пространство, информационная война, кибератаки, резолюции ООН.*

Voytsikhovsky A. V. Ensuring of security in the information space as the kind of UN law enforcement. In 1970-1980h's the informational threat was a kind of exotics; but now it has become one of the most serious threats to both national and international security, - they are numerous, persistent and have the transboundary nature.

In author's opinion, the transboundary nature of threats to information security is the most pronounced and therefore it is necessary to develop and implement the comprehensive efforts to

effectively combat within the international organizations. First of all, it is the UN as the international universal organization whose activity is related with the solution of global international problems.

The actuality of the research theme is that the security problem of the information space has become the subject of some scientific debates, official meetings at the highest political level, in particular in the framework of the UN.

Ukraine faced the hybrid of information warfare and cyber attacks so the problem of information security has become especially important. Many problems associated with information security can be solved only by close coordinated cooperation with the other states and the international organizations (UN, EU, NATO and etc.).

The purpose of this article is to research the UN activity in combating the threat of the information space; the ways of normative regulation of the issues of international information security strategy and the development of the international law in this area have been identified here.

As a result, it was noted that the international nature of information security threats determines the need of cooperation, both at the regional and global level. Therefore, parallel to the development of the specialized agencies and institutions of the United Nations the intergovernmental organizations both regional and regional nature aimed at the enhancing cooperation among States are established.

Unfortunately, the development of the international legal framework in the field of information security is difficult and goes slowly. The work on these agreements proceeds in stages - each subsequent document is based on previous one and parallel with this, the general principles of national activities in the respective areas are created.

Keywords: *the information security, the information space, the information warfare, the cyber attacks, the UN resolution.*

Надійшла до редакції 05.05.2015

Демків Р. Я.

кандидат юридичних наук

(Львівський державний

університет внутрішніх справ)

УДК 342 : 347.44(477)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Досліджено процеси становлення й використання договору як джерела права в Україні, його співвідношення із законом. Зазначено, що в сучасних умовах розбудови української держави договірна форма взаємовідносин суб'єктів права не тільки може та має стати оптимальною формою вирішення суперечливих ситуацій, що виникають у процесі функціонування суспільства, але й набуває дедалі більшого поширення в державно-правовій дійсності.

Ключові слова: *джерело права, договір, закон, нормативно-правовий договір, міжнародний договір.*